

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z powództwa K. G. i M. S.
przeciwko P. [...] Spółce Akcyjnej w W. i [...] Szpitalowi [...] w S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 stycznia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki K. G.
od wyroku częściowego Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 12 października 2020 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 12 lipca 2017 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił powództwo D. S., który po ostatecznym sprecyzowaniu żądań, domagał się zasądzenia solidarnie od [...] Szpitala [...] w S. i P. [...] S.A. zadośćuczynienia w wysokości 5 000 000 zł, odszkodowania w wysokości 486 100 zł i renty w wysokości 10 069 zł miesięcznie oraz ustalenia odpowiedzialności solidarnej pozwanych na przyszłość, za bezpośrednie i pośrednie następstwa zabiegu operacyjnego korekcji skoliozy kręgosłupa z 3 listopada 2008 r., zabiegu operacyjnego usunięcia instrumentarium z 4 listopada 2008 r., zakażenia mikrobami szczegółowo wymienionymi w pozwie oraz wystąpienia wstrząsu septycznego i odleżyn.

W związku ze śmiercią powoda Sąd Apelacyjny zawiesił postępowanie i podjął je z udziałem jego następców prawnych – K. G. i M. S..

Wyrokiem z 12 października 2020 r. Sąd Apelacyjny w [...] uchylił wyrok Sądu Okręgowego w punkcie pierwszym w zakresie w jakim oddalone zostało powództwo o rentę w wysokości ponad kwotę zabezpieczenia tego roszczenia od dnia udzielenia zabezpieczenia do 31 lipca 2018 r. oraz w zakresie roszczenia o ustalenie odpowiedzialności pozwanych na przyszłość i w tej części umorzył postępowanie (pkt 1) oraz oddalił apelację powódki w pozostałym zakresie (pkt 2).

Sąd drugiej instancji wydał wyrok częściowy, ponieważ powód M. S. zmarł i w stosunku do niego postępowanie zostało zawieszone.

W skardze kasacyjnej powódka K. G., jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazała na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W ocenie skarżącej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia

prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07, niepubl.).

Wymaganej w ramach badania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. argumentacji nie stanowi samo postawienie zarzutu oczywistego naruszenia, a sformułowanie takiego zarzutu nie prowadzi jeszcze do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Uzasadnienie przedmiotowego wniosku stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Trafnie podkreśla się w judykaturze, że zasadność skargi kasacyjnej ma być oczywista, a zatem dostrzegalna *prima vista*. Każdy prawnik bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zarzut skarżącej jest niewątpliwy, a zaskarżone orzeczenie jaskrawo nieprawidłowe i nietrafne. Chodzi więc, jak to ujął Sąd Najwyższy w postanowieniu z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, niepodlegające różnym ocenom, dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika [por. T. Wiśniewski (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom. II, Warszawa 2021, teza 4 do art. 398⁹].

W nauce prawa podkreśla się jednocześnie, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej ma zawierać taką argumentację, która wsparłaby tezę o rażącym naruszeniu prawa skutkującym oczywistym uzasadnieniem skargi w ustalonym przez sąd drugiej instancji stanie faktycznym. Czyli to nie zarzuty mają być oczywiste, ale rażące naruszenie prawa ma w sposób oczywisty wpływać na ostateczną zasadność skargi kasacyjnej, co należy wykazać. Przy okazji tej

przesłanki przypomnienia wymaga to, że ustawodawca wyraźnie uregulował w art. 398¹³ § 2 k.p.c., iż w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, Sąd Najwyższy jest zaś związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a ponadto podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.) – por. O. M. Piaskowska (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie procesowe. Komentarz aktualizowany, Warszawa 2021, teza 8 do art. 398⁹.

W doktrynie zauważono również, że oczywista zasadność skargi jest, w praktyce, często rozumiana przez stronę jako oczywista i jednoznaczna dla niej niesprawiedliwość orzeczenia sądu drugiej instancji postrzegana z punktu widzenia interesów strony uważającej się subiektywnie za pokrzywdzoną wynikiem sprawy. Skarga kasacyjna jest sporządzana przez pełnomocnika zawodowego, stąd ten punkt widzenia strony jest siłą rzeczy, w pewien sposób kamuflowany w skardze, chociaż znajduje często refleks w doborze argumentacji służącej skłonieniu Sądu Najwyższego do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Tymczasem należy podkreślić oczywiste ograniczenia Sądu Najwyższego w zakresie kontroli kasacyjnej zaskarżonego orzeczenia, zwłaszcza odnoszące się do zarzutów dotyczących oceny dowodów i ustaleń stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia, odmienny cel postępowania kasacyjnego, a także przyjętą w orzecznictwie i nauce prawa przedstawioną wyżej wykładnię pojęcia "oczywista zasadność" skargi [por. A. Marciniak (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz, Warszawa 2019, teza IV.D.2 do art. 398⁹].

Przytoczenie szerszej argumentacji na temat wykładni art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., prezentowanej zarówno w literaturze przedmiotu, jak i w judykaturze, miało na celu unaocznienie, że na etapie tzw. przedsądu występuje swoisty formalizm i rygoryzm. Ponadto, w postępowaniu kasacyjnym, rozumianym całościowo, ustawodawca wprowadził pewne ograniczenia, które dotyczą także postępowania przedsądowego.

Dokonując wnikliwej analizy uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy dojść do przekonania, że pomimo powołania przez skarżącą szeregu przepisów prawa, które jej zdaniem zostały naruszone

przez Sąd *ad quem, de facto* podważa ona ocenę zebranego materiału dowodowego i poczynione na jego podstawie ustalenia faktyczne. Tymczasem – jak to podkreślono już powyżej - ustawodawca wyraźnie uregulował w art. 398¹³ § 2 k.p.c., iż w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, Sąd Najwyższy jest zaś związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a ponadto podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powinno zawierać taką argumentację, która wsparłaby tezę o rażącym naruszeniu prawa skutkującym oczywistym uzasadnieniem skargi, ale w ustalonym przez sąd drugiej instancji stanie faktycznym.

Ponadto, chodzi tu o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, niepodlegające różnym ocenom, dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika. Zasadność skargi kasacyjnej ma być oczywista, a zatem dostrzegalna *prima vista*.

Tymczasem w okolicznościach niniejszej sprawy, brak podstaw aby uznać, że wystąpiło kwalifikowane naruszenie prawa, niepodlegające różnym ocenom, skoro treść wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w zasadzie całej skargi kasacyjnej, w istocie zmierza do przedstawienia oceny zgoła odmiennej od przyjętej przez sąd drugiej instancji. Oznacza to, że wykazanie ewentualnego naruszenia prawa, wymagałoby ponownej oceny zebranego materiału dowodowego i poczynienia „nowych” ustaleń faktycznych, co kłóciłoby się nie tylko z oczywistością tego naruszenia, dostrzeganą *prima vista*, ale także – a nawet przede wszystkim – z ustawowymi ograniczeniami postępowania kasacyjnego w zakresie oceny dowodów i dokonywania ustaleń faktycznych.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązyany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.